

igennem så meget smerte, før man få tilkendt sin pension.

Kl. 17.20

Jeg synes også – det har vi ikke haft med i debatten under de korte bemærkninger og ordførerskaberne – at hvis man kigger på ordførertaler, der har været holdt i forhold til førtidspensionens meget svingende historie, så har vi haft tre refusionsatser i den tid, jeg har beskæftiget mig med politik.

Vi havde indtil 1992 den situation, Enhedslisten gerne vil have, nemlig en 100 pct.s statsrefusion, samtidig med at der ikke var 100 pct.s refusion på kontanthjælp, men 50 pct. Det betød, at Københavns Kommune på et tidspunkt udsendte et cirkulære, hvor de bad forvaltningen kigge på de sager, hvor folk i mange år havde fået kontanthjælp, med henblik på om de ikke kunne ryge over på førtidspension. Det vil sige, at der var en type af kassetænkning, hvor man puttede folk over på førtidspension, som egentlig ikke havde bedt om det.

Derfor var jeg selv meget begejstret i 1992 – det var, inden jeg kom i Folketinget, men da var jeg socialudvalgsformand i Kolding Kommune – for der fik vi nemlig det, vi kaldte en neutral finansiering. Den varede så frem til 1999. Grundtanken var, at vi skulle have 50 pct.s refusion på de tre ydelser, som ligger i nærheden af hinanden, nemlig kontanthjælp, førtidspension og sygedagpenge.

Det blev så ændret ved det forlig, vi ikke var en del af, i efteråret 1998, men det druknede lidt i den offentlige debat, fordi det var samme år, hvor den daværende SR-regering lavede forlig med De Konservative og pillede ved efterlønnen, og det tog alle overskrifterne, så hele det her førtidspensionsområde blev voldsomt forsonet i den offentlige debat, og det var ærgerligt, for det var faktisk et meget stort tilbageslag.

Der var en ordfører, der kom til at sige – jeg tror, det var hr. Hans Andersen – at der havde været et stabilt tilkendelsestal. Det er simpelt hen ikke rigtigt. Sandheden er, at der skete en halvering af tilkendelsestallet i løbet af 3 år: fra ca. 28.000 tilkendte førtidspensioner om året helt ned til 13.000-14.000 – et dramatisk fald! Hvis årsagen var, at folk havde fået det bedre, så var det i orden – SF har ikke noget socialpolitisk mål om, at så mange som muligt skal på førtidspension – men det var det jo ikke.

Vi mødte i hver eneste dansk by en situation, hvor folk dannede førtidspensionsforeninger i protest over, at de troede, at når de fik foden i

klemme i maskinen, så var der et system, der samlede dem op, og de blev meget vrede over at se, at det var der ikke. Det var konsekvensen af den ændring, som den daværende SR-regering lavede sammen med de borgerlige partier.

Socialministeren nævnte også det regionale perspektiv, og jeg tror, hr. Jørn Pedersen også var inde på det: at hele den der diskussion om at sikre udkantsområder er sparket til hjørnespark. Dengang reformen blev gennemført, var der et løfte om at sikre en udligningsreform, der tog højde for det her, og det løfte har regeringen svigtet; det er der slet ikke skygge af tvivl om.

Der er jo en geografi i det her. Det er sådan, at de mange tilkendte førtidspensioner ikke sker tilfældigt. De sker i områder, hvor folk har haft et meget slidsomt job i fiskeindustrien eller i fremstillingsindustrien, og så sker de i de meget fattige områder, f.eks. Lolland-Falster, de områder, som har store, massive sociale problemer, mens de stærke områder går fri. Derfor er det her med til at forstærke det socialt skæve danmarkskort, og derfor tror jeg, det er vigtigt at huske på, hver gang vi diskuterer det her, at vi har et hængeparti, og regeringen og Dansk Folkeparti er med til at forværre forholdene i udkantsområderne ved ikke at føre udligningsreformen igennem.

Jeg har sagt tak til hr. Hans Andersen, fordi han så klart sagde, at hensigten med det, der blev lavet dengang, og som Venstre stemte for, var at begrænse tilgangen til førtidspension. Man må sige, at det lykkedes – i dramatisk omfang.

SF's spinkle bidrag til førtidspensionsforliget, der trådte i kraft den 1. januar 2003, var at ændre på nogle af de slemmerter, der var indført tilbage i 1999. Vi kom ikke hele vejen, det beklager jeg, og også, at vi ikke nåede den ens refusion, men det er altså ikke os, der er årsag til, at vi har den skæve refusion.

Jeg synes, Venstre skulle overveje et gammelt slogan, Venstre havde engang, som jeg synes lød smukt, nemlig »Mennesket før systemet«. Det lyder rigtig dejligt – og rigtigt på mange måder, at når et system og et menneske mødes, så er det mennesket, der har mest ret. Derfor synes jeg, man skal passe på med det formynderi, hvor man siger: Vi ved, hvad der er bedst for dig.

Det, der sker, når man laver så kraftigt et incitament, som tilfældet er her, er, at når mennesker siger: Vi er helt overbeviste om, at det bedste for os ville være, at vi fik den pension, som ville gøre, at vi ikke skulle igennem flere smerte-